

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 135/2026-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného kochan advokáti s.r.o., Wuppertálska 67, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 54P/156/2023 zo 4. septembra 2024, rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13CoP/1/2025 z 5. februára 2025 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6CdoR/11/2025 z 28. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. februára 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) v konaní o zvýšení výživného rozsudkom zo 4. septembra 2024 uložil sťažovateľovi prispievať na výživu maloletého [REDAKOVANÉ] zvýšeným výživným 140 eur mesačne od 25. júla 2023. Zameškané výživné za obdobie od 25. júla 2023 do 31. augusta 2024 v sume 991,94 eur mu povolil splácať v mesačných splátkach po 40 eur spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. Súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil vecne tým, že od posledného rozhodnutia súdu (z 30. júna 2016) o vyživovacej povinnosti otca došlo k zmene pomerov u maloletého aj jeho rodičov. Otec bol v čase posledného rozhodovania o výživnom nemajetný, vykonával trest odňatia slobody, nepracoval a už mal súdom

určenú inú vyživovaciu povinnosť. Už v tom čase mal zníženú schopnosť pracovať o 35 %. V čase rozhodovania o zmene pracoval na základe dohody o pracovnej činnosti s príjmom z nej 80 až 90 eur mesačne. Podľa lekárskeho posudku z júla 2021 bola jeho schopnosť pracovať znížená o 35 %. Vyživovacia povinnosť k synovi [REDAKOVANÉ] mu už zanikla, výdavky na bývanie mu hradil zamestnávateľ, mal bežné výdavky na živobytie a justičnej pokladnici dlhoval 200 eur. Súd prvej inštancie zohľadnil aj potenciálne príjmy, ktoré by si vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, stupeň dosiahnutého vzdelania, prax a dopyt na trhu práce mohol zadovážiť. Príjem sťažovateľa určil podľa minimálnej mzdy v rokoch 2023 a 2024. Súčasne došlo k zmene pomerov aj u maloletého, ktorý mal v čase predchádzajúceho rozhodovania o výživnom 5 rokov a v čase rozhodovania o zmene bol už žiakom siedmeho ročníka základnej školy (vo veku 13 rokov). Na základe potenciálneho príjmu sťažovateľa zaviazal ho prispievať na výživu maloletého sumou 140 eur mesačne. Nevykonaním dokazovania navrhovaného sťažovateľom, keď v konaní bolo preukázané, že výdavky na domácnosť matka riadne uhrádzala a ostatné bežné výdavky na maloletého matkou uvádzané v návrhu súd nepovažoval za nedôvodné, prípadne nadhodnotené.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie sťažovateľa rozsudkom z 5. februára 2025 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Stotožnil sa v celom rozsahu so závermi napadnutého rozsudku. Za podstatný považoval odborný lekársky posudok o zdravotnom stave sťažovateľa z júla 2021, podľa ktorého nie je invalidný a jeho dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav nemá za následok pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou osobou. Nebolo možné vychádzať z podanej opätovnej žiadosti sťažovateľa o priznanie invalidného dôchodku. Uplatnenie princípu potenciality pri rozhodovaní, ktorý má prednosť pred princípom fakticity, t. j. reálnych príjmov sťažovateľa ako povinného rodiča, bolo podľa odvolacieho súdu zákonné, pokiaľ súd vychádzal z minimálnej mzdy ustanovenej v Slovenskej republike v dobe jeho rozhodovania a zohľadnil pomery existujúce na strane otca maloletého v takomto čase.

4. V dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), sťažovateľ namietal, že súdy nevykonaním ním navrhnutého dokazovania a nezohľadnením príjmu plnoletých detí žijúcich s matkou maloletého v spoločnej domácnosti mu znemožnili realizáciu jeho procesných práv, a porušili tak právo na spravodlivý súdny proces. Nižšie súdy neprihliadali na dôkazy, na základe ktorých mu bol priznaný invalidný dôchodok. Ak by súdy na predložené dôkazy prihliadli, tak by mu nemohli uložiť povinnosť platiť maloletému vyššie výživné, keďže je nesporné, že súdy vzhľadom na jeho zdravotný stav pri určení výšky výživného nemôžu vychádzať z potenciálnych príjmov.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, keď nezistil vo veci vadu konania uvádzanú v § 420 písm. f) CSP. K námietke nevykonania dôkazov navrhnutých sťažovateľom poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (bod 40), s ktorým sa krajský súd stotožnil. Nemožno konštatovať, že by súdy bez dôvodu odmietli vykonať dokazovanie navrhnuté sťažovateľom, keď uviedli, že ho nepovažovali za potrebné, pretože matka maloletého preukázala výdavky na domácnosť, v ktorej žijú aj jej ďalšie deti, voči ktorým má vyživovaciu povinnosť. Pre rozhodnutie o výške výživného na maloletého [REDAKOVANÉ] bolo podstatné preukázanie nákladov na vedenie domácnosti, v ktorej okrem neho žijú aj ďalšie deti jeho matky a ktorým poskytuje aj výživné, čo matka maloletého preukázala. Súdy

zdôraznili, že samotné výdavky na stravu 13-ročného dieťaťa sú vyššie, ako uvádzala matka (mesačne minimálne 150 eur).

6. K námietke sťažovateľa, že súdy nezohľadnili jeho zdravotné problémy a neprihliadli na konanie Sociálnej poisťovne o jeho žiadosti o priznanie invalidného dôchodku, najvyšší súd pripomenul, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 ods. 1 prvá veta CSP). Prípadné zmeny tohto stavu, ktoré ešte nenastali, nemôžu spätne (napr. v dovolacom konaní) meniť pohľad na správnosť rozsudku v čase jeho vyhlásenia. Výnimkou nie je ani rozhodnutie súdu o výžive maloletého, pri ktorom hmotnoprávna úprava umožňuje zmenu rozsudku v prípade podstatnej zmeny okolností, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného stavu veci v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Zdravotný stav otca maloletého bol v konaní preukázaný lekárskej posudkom z 21. júla 2021, podľa ktorého nie je invalidným, čo odvolací súd zohľadnil a vysvetlil (v bode 24 odvolacieho rozsudku) a čo zodpovedá § 217 ods. 1 prvej vete CSP. Preto nie je dôvodná námietka, že odvolací súd nezohľadnil jeho zhoršený zdravotný stav, ktorý preukazoval prebiehajúcim konaním o žiadosti o priznanie invalidného dôchodku Sociálnou poisťovňou, pričom ani v podanom dovolaní neuviedol, že by toto konanie, v ktorom sa posudzovala miera poklesu jeho schopnosti pracovať v porovnaní so zdravou osobou, bolo skončené a s akým výsledkom. Najvyšší súd tiež pripomenul, že *«rozhodnutia všeobecných súdov o úprave práv a povinností k maloletým deťom nemajú povahu rozhodnutí „absolútne konečných“, keďže ich možno podľa ustanovenia § 26 Zákona o rodine zmeniť, ak sa zmenia pomery»*.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podľa sťažovateľa sú napadnuté rozhodnutia nezákonné a svojvoľné, ich závery sú neodôvodnené a právne arbitrárne, keďže vychádzajú zo skutkového stavu, ktorý súd prvej inštancie prijal bez náležitého dokazovania a bez snahy spravodlivo rozhodnúť. Prvoinštančný súd rozhodol bez náležitého zistenia schopností, možností a majetkových pomerov sťažovateľa, keďže konanie neprerušil podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP, ale svojvoľne určil výšku výživného podľa v tom čase platnej minimálnej mzdy. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré vychádzalo z nesprávnych skutkových zistení. Nevzal pritom do úvahy žiadosť sťažovateľa o priznanie invalidného dôchodku, o ktorej do rozhodnutia odvolacieho súdu nebolo rozhodnuté.

8. Rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie sú nepreskúmateľné, keďže neobsahujú vysporiadanie sa so sťažovateľom navrhovanými dôkazmi. Sťažovateľ upozorňoval na svoj nepriaznivý zdravotný stav (predložením lekárskej správ), ktorý vyústil do priznania invalidného dôchodku. Súdy prvej a druhej inštancie sa uspokojili s určením výšky výživného len na základe „potencionálneho príjmu“ sťažovateľa, ktorého výšku odvádzali od minimálnej mzdy. Nebrali do úvahy, že sťažovateľ podal žiadosť o priznanie invalidného dôchodku, o ktorej bolo rozhodnuté tak, že sťažovateľ má nárok na invalidný dôchodok 176,10 eur z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Súdy tak rezignovali na povinnosť skúmať reálne schopnosti a možnosti sťažovateľa. Následkom takto určenej výšky výživného je, že sťažovateľ nie je schopný ďalej viesť dôstojný život, pretože finančné prostriedky, ktorými je po uhradení výživného schopný disponovať, nepostačujú

na pokrytie jeho životných nákladov. Prijatý stav fakticky uvrhol sťažovateľa do stavu núdze. Súdy tak porušili princíp proporcionality a právo na ľudskú dôstojnosť.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K rozsudkom okresného súdu a krajského súdu:

16. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy (m. m. IV. ÚS 236/07).

17. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie a krajský súd o ňom meritórne rozhodol. Uplatnenie právomoci krajského súdu ako súdu odvolacieho v danom prípade vylučuje prípustnosť ústavnej sťažnosti.

18. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ mal k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok, a to dovolanie, ktoré podal, namietajúc vadu zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ v dovolaní namietal nepresvedčivosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu spočívajúcu v tom, že sa v ňom súd nevysporiadal s jeho tvrdeniami a pre nevykonanie ním navrhovaných dôkazov, teda obdobný okruh nedostatkov, ktoré tvoria aj obsah ústavnej sťažnosti. Najvyšší súd takto formulované dovolanie sťažovateľa preskúmal a z pohľadu uplatnených námietok aj meritórne prejednal.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

IV.2. K uzneseniu najvyššieho súdu:

21. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Podmienkou je, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

22. Pokiaľ ide o sťažovateľovu námietku nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu vo vzťahu k jeho návrhom na dokazovanie, najvyšší súd správne vychádzal z potreby posudzovať rozhodnutia oboch nižších súdov v nerozlučnej spätosti, a preto aj korektne odkázal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu a nadväzujúce názory krajského súdu (body 24 a 28 dovolacieho uznesenia). V súvislosti s kritikou súdmi zisteného skutkového stavu sa najvyšší súd vyjadril aj k námietke sťažovateľa o neprihliadnutí na konanie Sociálnej poisťovne o jeho žiadosti o priznanie invalidného dôchodku, keď s poukazom na pravidlo rozhodovania uvedené v § 217 ods. 1 CSP vysvetlil (body

29 až 32 dovolacieho uznesenia), prečo v danom štádiu konania nebolo možné vychádzať zo žiadosti sťažovateľa o priznanie invalidného dôchodku.

24. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že o invalidite sťažovateľa bolo rozhodnuté 26. mája 2025, teda až počas dovolacieho konania. Preto okresný súd ani krajský súd nemohli brať do úvahy skutočnosť, o ktorej v čase ich rozhodovania nebolo právoplatne rozhodnuté. Prerušit' konanie o zvýšení výživného pritom nebolo nutné, keďže sťažovateľ ako zaviazaný platiť výživné v určitej výške môže kedykoľvek podať návrh na zmenu výšky výživného, ak dokáže preukázať, že sa zmenili jeho pomery relevantným spôsobom. Na uvedenú skutočnosť poukázal aj najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 32 odôvodnenia dovolacieho uznesenia).

25. Najvyšší súd tak podľa názoru ústavného súdu uviedol dostatočné a presvedčivé dôvody, prečo prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP nevyplývala, dôvodiac, že v posudzovanom spore nezistil vadu zmätočnosti podľa označeného ustanovenia. S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd poskytol sťažovateľovým základným právam súdnu ochranu v medziach zákona, ktorý základné právo na súdnu ochranu vykonáva (čl. 51 ods. 1 ústavy), pričom tieto medze dôsledne rešpektoval, a preto mu z ústavno-právneho hľadiska nemožno nič vytknúť. Ústavný súd na základe uvedeného nezistil, že by účinky výkonu dovolacej právomoci najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP boli nezlučiteľné so základným právom strany konania na súdnu ochranu či so zásadami spravodlivého procesu. Za zjavne neopodstatnenú je potrebné považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011). V tejto časti je preto sťažnostná argumentácia nedôvodná, čo vedie k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a jej odmietnutiu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu